

Správa o výsledku kontroly hospodárenia s finančnými prostriedkami vynaloženými v rámci podprogramu 08V01 Podpora lesného hospodárstva zo štrukturálnych fondov

Kontrolná akcia bola vykonaná na základe plánu kontrolnej činnosti na rok 2009.

Účelom bolo preveriť dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov a vynaložené finančné prostriedky na podporu lesného hospodárstva v rámci Sektorového operačného programu Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka 2004 – 2006 (ďalej len „SOP“), opatrenie 2.1 Trvalo-udržateľné lesné hospodárstvo a rozvoj lesníctva.

Predmetom kontrolnej akcie bolo zistiť dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov a postupov pri čerpaní finančných prostriedkov poskytnutých z kapitoly Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky v rámci SOP, na opatrenie 2.1 Trvalo-udržateľné lesné hospodárstvo a rozvoj lesníctva:

- podopatrenie 2.1.1 Investície na zlepšenie a racionalizáciu pestovania a ochrany lesa, ťažby, primárneho spracovania dreva a predaja surového dreva a iných produktov lesa - ziskové investície (ďalej len „podopatrenie 2.1.1“)
- podopatrenie 2.1.2 Verejno-prospešné investície - neziskové investície (ďalej len „podopatrenie 2.1.2“).

Kontrolná akcia bola vykonaná v spolupráci s expozitúrami v Žiline, Prešove, Nitre a Banskej Bystrici. Kontrolovanými subjektmi boli Pôdohospodárska platobná agentúra Bratislava a prijímatelia pomoci a to Urbár - pozemkové spoločenstvo Zázrivá, obec Ľubica, SLOV FOREST - Á.J.,s.r.o. Krmča a MALES, s.r.o. Janova Lehota za obdobie rokov 2004-2006.

1. Pôdohospodárska platobná agentúra

V Pôdohospodárskej platobnej agentúre Bratislava (ďalej len „PPA“) sa kontrolovalo obdobie rokov 2004 až 1. polrok 2009.

Základným nástrojom pre čerpanie pomoci zo štrukturálnych fondov Európskej únie v rokoch 2004 – 2006 bol SOP zo dňa 12.07.2004 a jeho Programový doplnok zo dňa 14.09.2004 v znení zmien a doplnkov. Programový doplnok obsahoval stratégiu a priority finančnej podpory z Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (jeho usmerňovacej sekcie) EAGGF. Formy a druhy podpôr sa rigorózne stanovili v 7 opatreniach a v ich rámci v 6 podopatreniach. Na všetky opatrenia v rámci SOP 2004 - 2006 sa alokovalo spolu 255 993 227 € (9

727,7 mil. SKK). Pôvodná doba financovania SOP určená do konca roku 2008, Európskou komisiou (ďalej len „EK“) predĺžená do 30.06.2009. Posun termínu bol oficiálne deklarovaný Usmernením MF SR zo dňa 16.01.2009. Závazný termín zaslania záverečnej správy na platobný orgán bol stanovený do 31.03.2010.

Jedným z druhov nenávratnej finančnej pomoci pre SR poskytovanej v rámci SOP bola aj pomoc na ozdravenie a ochranu lesov SR, založená na refundačnom princípe. Na zabezpečenie tejto pomoci sa vyčlenila suma 12 196 995 € (463,49 mil. SKK), t.j. 4,76 % z celkového finančného plánu SOP 2004 – 2006. Konkrétny spôsob pomoci smeroval do lesov SR v rámci Priority č. 2 a jej opatrenia 2.1 Trvalo-udržateľné lesné hospodárstvo a rozvoj lesníctva stanovený a rozpracovaný v podopatreniach 2.1.1 a 2.1.2.

Kontrolou bolo zistené, že rokoch 2004 – 2006 sa na podopatrenia 2.1.1 a 2.1.2 vyčlenili verejné zdroje vo výške 15 384 910 € (463 485 810 SKK). Z toho bol vyplatený nenávratný finančný príspevok (ďalej len „NFP“) vo výške 14 317 292 € (431 322 748 SKK). Nedočerpanie NFP vo výške 1 067 618 € (32 163 062 SKK) spôsobilo napríklad vyradenie faktúr obsahujúcich neoprávnené výdavky, zistených predbežnou finančnou kontrolou na mieste, dodanie investícií v nižšej cene ako bola deklarovaná v projekte. Zo 140 zmlúv, uzavretých v rokoch 2004 – 2006, bol NFP krátený v 82 zmluvách o poskytnutí NFP. Celkové čerpanie finančných prostriedkov v období 2004 – 2008 na podopatrenia 2.1.1 a 2.1.2 v rámci SOP bolo na úrovni 93,06 %. Na ziskové investície definované v podopatrení 2.1.1 sa vynaložili finančné prostriedky z EÚ (EAGGF) vo výške 3 319 476 € (100 002 541 SKK) a zo ŠR vo výške 1 422 633 € (42 858 232 SKK), t.j. 92,92 % z plánovaných finančných prostriedkov. Na neziskové investície definované v podopatrení 2.1.2 sa použilo z EÚ (EAGGF) 7 525 858 € (226 724 009 SKK) a zo ŠR 2 049 324 € (61 737 964 SKK), t.j. 93,13 % z plánovaných finančných prostriedkov.

Finančná podpora mohla byť poskytnutá len žiadateľom tzv. konečným prijímateľom (ďalej len „KP“), ktorí splnili podmienky stanovené vo výzve na predkladanie žiadostí v Príručke pre žiadateľa o poskytnutie NFP, ktorá obsahovala charakteristiku príjemcov nenávratnej finančnej pomoci, základné informácie pre potenciálnych príjemcov, podmienky na získanie pomoci, spôsob predkladania a vyplnenia žiadosti, atď.

1.1. Podopatrenie 2.1.1

Verejné zdroje rozpočtované v podopatrení 2.1.1 boli určené na financovanie ziskových investícií. Intenzita pomoci sa stanovila vo výške max. 50 % z celkových oprávnených nákladov, z toho 35 % z EAGGF a 15 % zo štátneho rozpočtu (ďalej len „ŠR“), 50 % tvorili vlastné zdroje žiadateľov. Cieľom pomoci sa stala podpora vybranej lesníckej činnosti a výroby, nákup ekologickej technológie a lesnej techniky, vytvorenie konkurencieschopnosti voči iným odvetviám, zabezpečenie zamestnanosti vo vidieckych oblastiach a eliminácia negatívnych dopadov na životné prostredie. Rozpätie oprávnených nákladov na projekt sa pohyboval vo výške 1 000 – 800 000 € (30 126-24 100 800 SKK).

Na základe výziev na predkladanie žiadostí o poskytnutie NFP, vyhlásených v júli 2004 a vo februári 2005, prijala PPA spolu 56 žiadostí. Po procese zhodnotenia úplnosti, správnosti a preukázateľnosti žiadostí sa uzatvorilo spolu 48 zmlúv o poskytnutí NFP. Kontrahovaná suma bola vyššia ako finančný plán stanovený v Programovom doplnku. V rokoch 2006 a 2007 odstúpila PPA od 4 zmlúv, čím sa kontrahovaná suma znížila pod limit finančného plánu. Odstúpenia od zmlúv sa realizovalo na vlastnú žiadosť KP a nedodržaní termínu predloženia žiadosti o platbu, t.j. v lehote

do 12 mesiacov od podpisu zmluvy. K 30.06.2009 PPA refundovala KP oprávnené náklady vyplývajúce zo 44 zmlúv o poskytnutí NFP spolu v sume 4 742 109 € (142 860 773 SKK). Zo schváleného finančného plánu verejných zdrojov na roky 2004-2006 vo výške 5 103 702 € (153 754 118 SKK) bolo v období 2005 – 2008 použitých na podopatrenie 2.1.1 spolu 4 660 562 € (140 404 097 SKK). Nevyčerpaný NFP zostal vo výške 259 871 € (7 828 888 SKK), čo predstavovalo 5% z finančného plánu.

1.2. Podopatrenie 2.1.2

Finančné prostriedky vyčlenené na podopatrenie 2.1.2 sa týkali financovania neziskových investícií, napríklad obstaraním prác súvisiacich s obnovou lesného produkčného potenciálu poškodeného prírodnými živlami, požiarimi a ďalšími činiteľmi, na chemické ozdravné opatrenia, či rekonštrukciu lesných ciest. Účelom tohto podopatrenia bolo podporiť rozvoj vidieka, hospodárenie v lesoch a zachovať ekologickú stabilitu lesov. Rozpätie oprávnených nákladov na projekt bolo vo výške 1 000 – 625 000 € (30 126-18 828 750 SKK). Intenzita pomoci sa mohla použiť vo výške max.95 % oprávnených výdavkov (z toho: 70 % EAGGF, 25 % ŠR) a 5 % vlastné zdroje žiadateľov. Na základe výziev na predkladanie žiadostí o poskytnutie NFP na podopatrenie 2.1.2 vyhlásených v auguste 2004, vo februári 2005 a v apríli 2006, bolo na PPA doručených spolu 180 žiadostí. Z toho PPA uzavrela 102 zmlúv o poskytnutí NFP s tým, že kontrahovaná suma bola vyššia ako finančný plán. Z dôvodu nepredloženia žiadostí o platbu v stanovenej lehote odstúpila PPA v priebehu sledovaného obdobia od 6 zmlúv. Odstúpením od záväzku sa kontrahovaná čiastka znížila pod limit finančného plánu. Z celkového objemu kontrahovaných zdrojov vyplývajúcich z 96 platných zmlúv, bol k 30.06.2009 KP vyplatený NFP v celkovej výške 9 575 183 € (288 461 973 SKK) a nedočerpaných zostalo 694 365 € (20 918 470 SKK), čo predstavovalo 7% z vyplatených finančných prostriedkov.

Z projektov spadajúcich pod podopatrenia 2.1.1 a 2.1.2 bola vybraná reprezentatívna vzorka 10 projektov zaregistrovaných PPA v rokoch 2004 – 2006 tak, aby reprezentovala celý súbor žiadostí. Cieľom kontroly 5 % vzorky bolo uistiť sa o správnosti a preukázateľnosti postupu PPA pri vybavovaní žiadostí o NFP. Vzorka vybraných projektov obsahovala požadovanú dokumentáciu v súlade s Príručkou pre žiadateľa o poskytnutie NFP v rámci SOP. Overovanie oprávnených výdavkov formou predbežnej a následnej finančnej kontroly bolo vykonávané v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov. KP nie v každom prípade dodržiavali zmluvne dohodnutý termín doručenia monitorovacích správ na PPA. Sankcia za tento nedostatok nebola dohodnutá. Uvedená problematika je už riešená v pracovných manuáloch pre Program rozvoja vidieka 2007 – 2013.

2. Príjemcovia pomoci

2.1. Urbár - pozemkové spoločenstvo Zázrivá

Urbár, pozemkové spoločenstvo Zázrivá (ďalej len „urbár“) a PPA uzatvorili 16.02.2005 Zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku (ďalej len „zmluva“) na projekt s názvom „Dobudovanie lesnej cesty Grúnik“ (ďalej len „projekt“). Príspevok bol urbáru poskytnutý v celkovej výške 178 695 € (5 383 380 SKK), čo predstavovalo 94 % z celkových oprávnených výdavkov na realizáciu projektu. Pri kontrole žiadosti o platbu bolo zistené, že v žiadosti č. 3 v tabuľke kapitálových výdavkov, urbár uviedol hodnotu výdavku v sume 25 145 € (757 543 SKK), ktorá už bola znížená o výšku pomeru, ktorým sa podieľal na spolufinancovaní projektu. Skutočná hodnota výdavku na základe priloženej faktúry mala predstavovať sumu 26 750 € (805 896 SKK).

Tým, že urbár v žiadosti o platbu uviedol nesprávne údaje nepostupoval v súlade s ustanovením dodatku zmluvy a s ustanoveniami zmluvy. Verejné obstarávanie na dodávku stavebných prác na stavbu projektu prebehlo prostredníctvom verejnej súťaže podlimitnou metódou v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní. Pri kontrole monitorovacích správ bolo zistené, že všetky monitorovacie správy boli odosielané v kalendárnom roku, na ktorý sa vzťahovali a nie v nasledujúcom roku, čím neodrážali monitorovanie projektu za požadované obdobie, a tým urbár porušil podmienky zmluvy.

2.2. Obec Ľubica

Obec Ľubica bola konečným prijímateľom pomoci v rámci projektu – Ozdravné opatrenia v lesoch Obecné lesy Ľubica 04/2006 – 12/2007. Predmetom projektu bola realizácia ozdravných opatrení v obecných lesoch Ľubica. PPA a Obec Ľubica uzatvorili 05.01.2007 Zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku v celkovej sume 410 499 € (12 366 694 SKK), t.j. 95 % z celkových oprávnených výdavkov na realizáciu projektu. Obec písomne neinformovala agentúru o všetkých zmenách realizácie záväznej osnovy projektu čím konala v rozpore so zmluvou. Obec si uplatnila oprávnené výdavky celkom v sume 381 341 € (11 488 294 SKK) a prostredníctvom Platobnej jednotky mu boli uznané oprávnené výdavky celkom v sume 381 299 € (11 487 003 SKK) Kontrolou verejného obstarávania neboli zistené nedostatky. Obec na základe vyhodnotenia podprahovej zákazky uzatvorila 21 zmlúv o dielo v zmysle Obchodného zákonníka. V zmluvách o dielo nebola jednoznačne sformulovaná sankcia za nedodanie dodávky a prác. Okrem toho predmet, doba a miesto vykonania diela boli v zmluvách formulované všeobecne a zmluvy boli na dobu určitú od 15.04.2006 do 30.04.2008, kde neboli v tomto období realizované služby, čím objednávateľ nekonal v súlade s ustanoveniami zmlúv o dielo v 6 prípadoch. V oblasti účtovníctva bolo zistené, že kontrolovaný subjekt neúčtoval o projekte oddeleným účtovaním v účtovných knihách na analytickom účte a tým postupoval v rozpore so zmluvou. Zároveň tým nedodrжал Opatrenia MF SR a porušil zákon o účtovníctve. Opravy v účtovných záznamoch boli robené bez uvedenia osoby, ktorá opravu vykonala a dátumu opravy, čím kontrolovaný subjekt nekonal v súlade so zákonom o účtovníctve. Kontrolou účtovných dokladov predložených ku kontrole za kontrolované obdobie 2006, 2007 a 2008 bolo zistené, že v čase realizácie projektu v účtovných dokladoch neboli záznamy o vykonaní predbežnej finančnej kontroly z hľadiska overovania súladu finančnej operácie, čím kontrolovaný subjekt postupoval v rozpore so zákonom o finančnej kontrole a vnútornom audite.

2.3. SLOV FOREST– Á. J., s. r. o.

Spoločnosť SLOV FOREST– Á. J., s. r. o.(ďalej len „Spoločnosť“) pri vyplňaní žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku vo výške 47 560 € (1 432 821 SKK), t.j., 50 % z celkových oprávnených nákladov v sume 95 121 € (2 865 642 SKK) na projekt – Obstaranie univerzálneho kolesového traktora (ďalej len „traktor“) postupovala podľa platných predpisov. Na základe žiadosti bola v roku 2005 uzatvorená zmluva o poskytnutí príspevku medzi PPA a prijímateľom pomoci na obstaranie traktora. Kontrolou inventúrnych súpisov za roky 2005 až 2008 bolo zistené, že inventúrne súpisy, týkajúce sa predmetu projektu, neobsahovali požadované náležitosti, čím kontrolovaný subjekt nekonal v súlade so zákonom o účtovníctve. Spoločnosť pri verejnom obstarávaní predmetu projektu postupovala v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní. Bol vykonaný prieskum trhu a oslovení boli šiesti predajcovia kolesových traktorov a lesníckych nadstavieb. Vykonaním fyzickej obhliadky realizovaného projektu bolo zistené, že predmet projektu

bol zrealizovaný, využívaný na účel, na ktorý bol obstaraný a projekt bol ukončený. Kontrolou bolo zistené, že projekt bol realizovaný v súlade so zmluvou o poskytnutí príspevku. Pri realizácii projektu neprišlo k významným chybám, ktoré by ovplyvnili naplnenie cieľov a realizáciu projektu. Nedostatok zistený kontrolou neovplyvnil realizáciu projektu.

2.4. MALES s.r.o.

Projekt spoločnosti MALES s.r.o. zo Žiaru nad Hronom (ďalej len „spoločnosť“) bol zameraný na zabezpečenie trvalo udržateľného stavu obhospodarovania lesa. Predmetom projektu bolo obstaranie pracovného stroja pre zemné práce KOMATSU. Žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku bola predložená dňa 08.02.2005 na regionálne pracovisko PPA. Zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku v sume 335 010 € (10 092 519 SKK) bola uzatvorená s PPA Bratislava 22.09.2005. V zmysle zmluvy o poskytnutí príspevku spoločnosť požiadala o platbu NFP v sume 329 398 € (9 923 457 SKK). Žiadosť o platbu bola finančne usporiadaná. Žiadateľ splnil všeobecné a špecifické kritériá spôsobilosti pre daný projekt. Kontrolná skupina vykonala dňa 18.09.2009 fyzickú obhliadku realizovaného projektu. Bolo zistené, že predmet projektu bol v plnom rozsahu zrealizovaný a projekt bol ukončený. Bol zistený súlad skutočného stavu s predpismi pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku v rámci SOP a všeobecne záväznými právnymi predpismi platnými pre kontrolovanú oblasť.

Zhrnutie

Doba financovania SOP bola stanovená do 31.12.2008. Predĺženie termínu čerpania pomoci zo štrukturálnych fondov do 30.06.2009 bolo deklarované v „Usmernení MF SR č. 11/2007-U k ukončeniu pomoci zo štrukturálnych fondov pre programové obdobie 2004–2006 – aktualizovaná verzia č. 3.0“, zo dňa 16.01.2009. Výzvy na predkladanie žiadostí o poskytnutie NFP, vyhlásené v období 2004 - 2006 boli zverejnené na internetovej stránke PPA. Zo vzorky náhodne vybraných projektov predložených k podopatreniam 2.1.1 a 2.1.2 v rámci SOP 2004-2006 bolo zistené, že PPA v každom prípade dodržala postup pri vybavovaní žiadostí o NFP, stanovený v metodike pre tvorbu projektov a v príslušných manuáloch. Vyplatené finančné prostriedky smerovali do vyhradených regiónov SR a na určené ciele. Koneční prijímatelia pomoci nie v každom prípade dodržali zmluvný termín doručovania monitorovacích správ na PPA. Sankcia za uvedený nedostatok nebola zmluvne dohodnutá. Uvedená problematika je už riešená v programovom období 2007-2013. Na sledované podopatrenia bolo vyčlenených spolu 15 384 910 € (463 485 810 SKK), z čoho bolo vyčerpaných 14 317 292 € (431 322 748 SKK). Nedočerpaný zostatok bol vo výške 1 067 618 € (32 163 062 SKK). Celkové čerpanie finančných prostriedkov v období 2004-2008 bolo na 93,06%. Prostriedky z EÚ a ŠR na spolufinancovanie boli vyplatené na základe skutočne vynaložených výdavkov zo strany konečného prijímateľa, v pomere stanovenom na projekt.

Kontrolou u príjemcov pomoci bolo zistené, že projekty boli realizované v súlade so zmluvami o poskytnutí NFP, čo potvrdili aj monitorovacie správy a vykonané fyzické obhliadky na mieste. Pri realizáciách projektov neprišlo k významným chybám, ktoré by ovplyvnili naplnenie cieľov a realizáciu projektov. Boli splnené všeobecné a špecifické kritériá spôsobilosti pre projekty v rámci Sektorového operačného programu v zmysle Príručky pre žiadateľa pomoci. Nedostatky zistené kontrolnými skupinami boli všeobecného charakteru, a preto neovplyvnil realizáciu projektov.